

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

64 Per quid peccata, specie inter se differant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

in se contineat committendi mortale, cum stare possit simul cum firmissimo proposito non admittendi mortale.

blasphemandi; vel illa venialia, quæ cum alijs venialibus vnita constituunt mortale in eâ circumstantia, in quâ illud constituunt; vt, si quis proponat multa furta committere, in parua quantitate, quæ simul vnita constituant quantitatem sufficientem ad mortale; certè iste tunc mortaliter peccabit; hoc tamen non orietur, ex eo præcisè, quod sit propositum admittendi venialia, sed ex eo, quod sit propositum admittendi venialia, in eâ circumstantiâ, in quâ, vel sunt periculum proximum mortalis, vel illud constituunt. Ita *Salas loco citt.*

COROLLARIUM.

16 **C**olligitur ex dictis; Aliquando propositum committendi venialia, potest esse peccatum mortale. Si quis enim propositum habeat committendi venialia, dum sunt illi occasiones proximæ mortali; vt, si quis proponat ludere sciens, ludum illi esse proximam occasionem

QVAESTIO LXIV.

Per quid peccata, specie, inter se differant.

CASVS.

1 **I**N quadam Religione, inter regulas, quæ obligabant sub mortali, erat hæc, ne Religiosi sub poenâ excommunicationis sine Superioris licentiâ, extra Monasterium, noctu comederent. Quidam autem Religiosus, ad coenam ab amico inuitatus, incio Superiore, noctu apud illum cœnauit. Quæritur, quot peccata mortalia commiserit.

SUMMARIVM.

- 3 Religiosus, vnicum peccatum commississe videtur contra *Votum obedientiæ.*
7 Per quid, vnum peccatum ab alio distinguatur.
8 Ex diuersitate Virtutum, colligitur diuersitas peccatorum, & non è contra.

- 9 Religiosus, duplex peccatum commisit.
10 Contra *Votum*, & contra regulam.
11 Cur sint obligationes diuersæ.
12 Que limitatio adai possit.
13 *Votum*, & regula, quas obligationes inducant.
14 *Sepsimum*, ac *decimum Decalogi* præceptum, quomodo differant.

15 Quo-

- 15 Quomodo multiplicitas præceptorum, arguat multipliciter peccatorum.
- 16 Sacerdos Beneficiarius, officium omit- tendo, quot peccata committat.
- 17 Sacerdotem occidens, quot peccata committat.
- 18 Peccatum odii, sit ne vnum, an mul- tiplex.
- 19 Blasphemia in loco Sacro, quotuplex sit peccatum.
- 20 Idem peccatum, pluribus legibus po- test esse prohibitum.
- 21 Peccata cordis, per quid specie disse- rant.
- 22 Per quid, peccata oris.
- 23 Per quid, peccata operis.
- 24 Regula ad specificam peccatorum di- uersitatem dignoscendam.

RATIONES DVBITANDI.

- 2 CVM ex Tridentino sess. 14. c. 5. ad Confessionis valorem singula pec- cata, & circumstantiæ mutantes speciem sint explicandæ. Vt, & Confessarij de peccatorum specie, ac numero rectè iudicare, & Pœnitentes vtrumque prout oportet declarare valeant. Non abs re erit ostendere; ex quo, eorum distin- ctio, siue specifica, siue numerica desu- matur; Sic enim, statui poterit regula, ad eorum species, ac numerum facilius dignoscendum, & in Confessione expli- candum.
- 3 Videtur ergo Religiosus, extra Mo- nasterium cœnando vnicum peccatum commisisse contra Votum obedientiæ, quo regulam vouit; Ita *Sotus lib. 7. iust. qu. 2. art. 3. ad primum. Ledesma in sum. Sacr. tr. de pœn. c. 19.*

Primò. Quia Voti obligatio, & ob-⁴ ligatio regulæ, non sunt obligationes specie diuersæ, alioquin dici posset, etiam obligationes iuris naturalis, diui- ni, ac humani, esse tres obligationes spe- cie diuersas; non magis enim inter se differunt illæ, quam istæ; Ergo Reli- giosus, noctu, in scio Superiore, extra Monasterium cœnando, quamuis fecerit contra Votum, & contra regulam, non tamen commisit duo peccata mortalia, sed vnum, alioquin etiam Vfurarius, v. g. dando ad vsuram, tria peccata committeret; faceret enim contra præ- ceptum Diuinum, naturale, ac huma- num; quod tamen nemo concedit.

Secundò; Quia, si Religiosus, sic ex-⁵ tra Monasterium cœnando, dno pecca- ta commisisset, etiam qui ex affectu rei alienæ, nullà interposità morà, mouetur ad furandum, duo peccata commit- teret, vnum contra decimum Decalogi præceptum, quo desiderium rei alienæ directè vetatur, alterum contra septimum quo furtum prohibetur, magis enim dif- ferunt inter se septimum præceptum, ac decimum, quam obligatio Voti, ac regulæ. Sed nemo dicit, eum, qui ex affectu rei alienæ, mouetur ad furan- dum, duo peccata commisisse, sed vnum; Ergo neque Religiosus, sic ex- tra Monasterium cœnando, duo pecca- ta commisit, sed vnum.

Tertiò; Quia Multiplicitas præce-⁶ ptorum non rectè arguit multiplicita- tem peccatorum; alioquin ad multipli- citatem peccatorum requireretur mul- tiplicitas præceptorum, Diuersitas enim præceptorum esset mensura, vnde de-

sumeretur diuersitas peccatorum. Sed peccata multiplicari possunt specie, etiam non multiplicatis præceptis, fornicatio enim, adulterium, pollutio, & bestialitas, specie inter se differunt, & tamen omnia, vni eidemque præcepto castitatis opponuntur. Ergo multiplicitas præceptorum, non rectè arguit multiplici-
tatem peccatorum, ideoque ex eo, quod Religiosus fecerit contra Votum ac regulam, non rectè infertur, duo peccata commisisse.

NOTABILIA.

7 **A**duertendum est primò, cum idem sit principium constitutum cuiuscumque rei, & illius distinctum à qualibet alià, hinc fieri, vt, sicut peccatum constituitur in esse peccati per contrarietatem ad regulam rationis; ita per diuersitatem eiusdem contrarietatis specie differat ab alijs, hæc autem diuersitas colligitur à posteriori ex diuersitate præceptorum, quibus opponitur, ex diuersitate, inquam, non materiali, secundum quam, plura præcepta inter se differunt solum ratione diuersorum præipientium; nam eadem res, v. g. eadem vsura, prohiberi simul potest præcepto diuino, naturali, ac humano; sed formali, secundum quam plura præcepta inter se differunt, ratione diuersorum finium, vel motiuorum, propter quæ aliquid præcipiunt, vel prohibent: Cum enim peccatum sit transgressio legis, vel præcepti, eo ipso, quod præceptum, est formaliter diuersum, ratione diuersi motiui, etiam ipsa transgressio est diuer-

sa: Quoniam verò propter idem motiuum præcipi, vel prohiberi possunt aliquando res inter se notabiliter diuersæ; vt cum ex eodem motiuo Castitatis prohibetur fornicatio, pollutio, Sodomia, &c. hinc est, vt aliquando etiam peccata inter se differant iuxta diuersitatem rerum, quæ præcipiuntur, vel prohibentur. Quamuis tunc etiam res illæ, præter finem communem, alium etiam habeant specialem, ut consideranti patebit.

Aduertendum est secundo, quamuis verum sit, peccata diuersis virtutibus opposita, specie distingui, non tamen è contra esse vniuersaliter verum, quoties peccata specie distinguuntur, toties esse contra virtutes diuersas; nam castitas est virtus vnius speciei, & tamen peccata contra castitatem sunt multa, specie diuersa, vt fornicatio, adulterium incestus &c. Similiter liberalitas, est vna virtus secundum speciem, & tamen eidem opponitur auaritia, ac prodigalitas, quæ specie inter se differunt. Diuersitas ergo specifica peccatorum, colligitur propriè ex diuersitate specifica dictaminum rationis, quibus peccata illa opponuntur, sicut enim peccatum iniustitiæ consistit in hoc, quod opponatur dictamini rationis dictanti, proximum non esse lædendum in bonis suis. Ita, quia Proximus, quatuor bonorum genera habet, in quibus lædi potest, scilicet Vitam, Honorem, Famam, & Res temporales. Hinc fit, vt quatuor etiam dentur dictamina specie diuersa, quorum primum dictat; Proximum non esse lædendum in vita: & huic opponitur homici-

micidium, Secundum dicitur, non esse lædendum in honore; & huic opponitur Contumelia. Tertium dicitur, non esse lædendum in fama, & huic opponitur detractio. Quartum denique dicitur, non esse lædendum in rebus; & huic opponitur furtum; Dictamina autem ista, specie differunt, quia respiciunt bona notabiliter, siue specie diuersa. His positis,

RESOLVTIO.

9 AD Casum Respondetur; Religiosum probabilius commisisse duplex peccatum, alterum contra Votum, quo vouit regulam, alterum contra ipsam regulam. Ita *Suar. tom. 3. de relig. lib. 10. c. 6. num. 6. Sanc. lib. 4. sum. c. 11. num. 25. Vasq. d. 98. c. 3. num. 7. Salas tr. 13. d. 3. f. 2. num. 16.* & alij apud istos.

10 Primo; Quia peccatum est legis transgressio. Ergo, ubi lex est diuersa, etiam transgressio est diuersa. Lex autem Voti, ac Regulæ, videtur esse diuersa; regula enim vim habet subditos obligandi, iuxta varias materias, & motiua virtutum, cum hic fuerit finis Legislatoris in condenda regula. Votum verò solum ex virtute Religionis; Vnde, quatenus est contra regulam, pertinet ad diuersas species, iuxta diuersas materias; quatenus verò est contra Votum, semper est eiusdem speciei infimæ, & pertinet ad eandem virtutem Religionis.

11 Secundo; Quia Regula, sicut, & præceptum Superioris, ratione potestatis à Pon-

tifice communicatæ, vim habet constituendi rem præceptam in materiâ virtutis, iuxta varias materias, instar legum, cum ipsa etiam regula sit lex; & Votum obligat semper in materiâ religionis, ad seruanda promissa Deo facta. Hæ autem duæ obligationes videntur esse specie diuersæ. Ergo etiam peccata erunt duo specie diuersa, & in confessione explicanda.

Limitat, optimè Sanchez; vt hoc verum sit in Superioris præcepto, solum quando Superior præcipiens obligare vellet ex vi vtriusque potestatis, quam habet, & à Pontifice, & ex vi Voti obedientiæ; vt, si aliquid præciperet in virtute obedientiæ & sub pœna excommunicationis; quia tunc per virtutem obedientiæ exigit obedientiam Voto sibi debitam, per pœnam verò excommunicationis exigit obedientiam sibi, vt Prælato, debitam. Si autem præcipiat solum in virtute obedientiæ, probabilius est, tunc vnicum esse peccatum contra Votum, quia, cum non constet, intentionem Superioris esse, utroque modo præcipere, non strictius, sed fauorabilius in dubium iudicandum est.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

AD rationes autem oppositas Respondetur; ad primam; Negatur antecedens. Votum enim inducit obligationem ex motiua Religionis; Regula verò, ex motiua illius virtutis, ad quam pertinet actus, per regulam præceptus; regula enim, cum sit quædam lex, constituit materiâ præceptam

in ea virtute, ad quam materia illa spectat, sicut faciunt aliæ leges; quia hoc regulariter est motuum Legislatoris, dum regulam condit, aut præceptum imponit. Atque hinc est, ut si quis omittat rem præceptam, non satis sit, fateri regulæ transgressionem, sed explicari etiam debeat materia regulæ, ut constet species peccati commissi, ut accidit etiam in alijs præceptis; qui enim omittit Sacrum in die festo, non satisfacit, dicendo; *Transgressus sum præceptum Ecclesiasticum*; sed explicare debet etiam materiam omissem, ut constet species peccati commissi. Cum ergo motuum regulæ, & motuum Voti, sint diuersa, & pertineant ad diuersas virtutes, constituere possunt obligationes formaliter diuersas, & refundere diuersas malitias in transgressionem. Ius verò naturale, diuinum, ac humanum, cum obligent ex eodem motiuo, & differant solùm ex parte Præipientium, differunt solùm materialiter, ideoque refundere non possunt in transgressionem, malitias diuersas.

- 14 Ad secundam negatur sequela; Septimum enim, ac decimum præceptum, non differunt formaliter, cum habeant idem motuum, sed solùm materialiter, ratione rei præceptæ diuersæ, quatenus vnum directe prohibet solùm actum internum, aliud verò etiam externum, At, Votum, ac regula, differunt formaliter, quia habent diuersum finem, ac motuum, ut dictum est.
- 15 Ad tertiam; Distinguo Antecedens; Multiplicitas specifica, & formalis præceptorum, non arguit multiplicitatem peccato-

rum; Nego antecedens: Cum enim peccatum, nihil sit aliud, quam legis transgressio, necessariò ad legis multiplicationem formalem, debet multiplicari. Multiplicitas materialis præceptorum, non arguit multiplicitatem peccatorum. Concedo Antecedens; Sicut enim peccatum non habet malitiam, per oppositionem ad legem, quatenus procedit à tali vel tali Legislatore, sed solùm quatenus est condita propter tale, vel tale motuum; ita nec diuersitatem habet à lege, quatenus pendet à tali Legislatore, sed solùm quatenus præcipit ex tali motiuo.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Sacerdotem beneficiarium, Diuinum officium omittendo non committere duo peccata, quamuis faciat contra obligationem beneficii & Ordinis Sacri; nam vtraque hæc obligatio imposita est ex eodem motiuo religionis; ut Sacerdos, & beneficiarius, rebus sacris vacet. Similiter, qui die Dominico, in quem incidit dies festus alicuius Sancti, ex præcepto, Sacrum non audit, duo peccata non committit: quia plura hæc præcepta, non præcipiunt auditionem Sacri ex diuerso, sed ex eodem motiuo Religionis. Contra verò Sacerdos, si in actum venereum consentiat, duo saltem peccata committit, quia actus venereus Sacerdoti, ex varijs præceptis, & propter diuersa motiua, est prohibitus; scilicet, ex motiuo castitatis, ex motiuo Religionis ratione Voti, quod per actum venereum violatur.

Secundò; Eum, qui Sacerdotem occidit, committere plura peccata specie diuersa,

nerfa, quia facit contra plura praecpta, ex diuerso motiuo imposita; facit enim contra praecptum iustitiae, & contra reuerentiam Sacerdoti debitam. Similiter, qui sanguinem, in loco Sacro, uoluntarie effundit, peccat contra iustitiam, sanguinem fundendo, & contra reuerentiam loco sacro specialiter debitam, ex praecpto Ecclesiae, hanc reuerentiam, in hac materia, ex religionis motiuo praescribentis.

multiplicari; Primò, ratione obiecti, siue materiae speciei diuersae; ut si quis velit occidere, ac furari. Secundò, ratione diuersae circumstantiae in eadem materia; ut, si quis velit furari in loco sacro. Tertiò, denique ratione finis diuersi ab ipsa materia; ut, si quis velit occidere, ut furetur; haec enim omnia habent deformitates, & oppositiones cum recta ratione, quae communiter reputantur notabiliter diuersae in genere moris.

18 Tertiò; Peccatum odij erga proximum, quo quis uult illi malum circa facultates, vel honorem, vel personam, non esse plura peccata diuersa, sed unum; quia odium est peccatum, quod consummatur interius, & in suo esse specifico constituitur, potius ex motiuo, quam ex obiecto materiali. Ergo licet mala uolita proximo specie differant; quia tamen optantur ex eodem motiuo, hoc est, ex displicentia personae; ideo odium semper est unius, eiusdemque speciei.

Peccata oris specie differre; Primò, 22 quando sermo est de obiectis, siue materijs specie diuersis; ut sunt, blasphemia, & contumelia. Secundò, quando est circa personas specie diuersas; ut contumelia dicta in Patrem, vel Regem, quia tunc censentur habere deformitates notabiliter diuersas contra pietatem, ac iustitiam; omnes tamen contumeliae uidentur esse eiusdem speciei, quia inter se notabiliter differre non uidentur, cum omnes sint laesurae eiusdem honoris, in quo tota earum malitia consistit.

19 Quarto; Blasphemiam, & turpia colloquia in loco Sacro, praeter malitiam, quam habent in alio loco, non habere etiam malitiam specialem in loco sacro, sicut habet pollutio; quia ista non sunt speciali lege humana prohibita, ne fiant in loco sacro, ob loci reuerentiam, sicut est prohibita pollutio.

Peccata operis specie differre, sicut 23 peccata cordis; Primò, ratione materiae diuersae; ut, si quis occidat, & furetur. Secundò; ratione diuersae circumstantiae in eadem materia; ut, si quis furetur in loco sacro. Tertiò, denique ratione finis, à materia diuersi; ut, si quis occidat, ut furetur. Ista enim omnes repugnantiae cum recta ratione; censentur communiter inter se notabiliter diuersae, in qua notabili diuersitate consistit diuersitas specifica.

20 Quintò; Possè peccatum aliquod esse eiusdem speciei, quamuis sit lege diuina, naturali, ac humana prohibitum; quia lex tam diuina, quam humana, illud ex eodem motiuo prohibere potest; atque ita de facto prohibetur usura, furtum &c.

Ad dignoscendam diuersitatem speciem 24
cificam peccatorum, hanc statui posse tanquam

21 Peccata cordis specie differre, ac

quam regulam vniuersalem. Cum peccatum, sit essentialiter transgressio legis internæ, vt dictum est; tot erunt peccata specie diuersa, quot erunt leges internæ notabiliter inter se diuersæ. Tunc autem, leges internæ erunt notabiliter diuersæ, cum habebunt motiua præcipiendi, vel prohibendi, notabiliter diuersa. Tunc verò motiua erunt notabiliter diuersa, cum à Viris prudentibus, talia iudicabuntur. Non quod iudicium prudentum hanc diuersitatem notabilem efficiat, sed quia, cum

ex rebus ipsis habere non possumus regulam certam; hæc tandem defumenda est ex iudicio prudentum; in eoque sistendum est. Sic Incestus, & Adulterium, specie differunt, quia incestus est transgressio legis internæ dictantis; non esse accedendum ad non suam propter reuerentiam debitam sanguini, Adulterium verò est transgressio alterius legis internæ dictantis, non esse accedendum ad non suam, quia aliena est: Quæ duo motiua, prudentum iudicio, notabiliter inter se differunt.

QVAESTIO LXV.

Per quid peccata, quæ exterius perficiuntur, inter se, numero distinguantur.

C A S V S.

DVM in quadam Ecclesiâ, magna populi multitudo, ad Sacramentum Eucharistiæ recipiendum conflueret; Parochus, quamuis cum conscientia peccati mortalis, plurium Confessiones audiuit, eisque Eucharistiam ministravit. Quæritur; Vnum ne, an plura peccata commiserit.

S V M M A R I V M.

- 3 Plurium Confessiones audire in statu peccati mortalis, videtur vnum numero peccatum.
- 8 Peccata alia sunt merè interna, alia etiam externa.
- 9 Plurium Confessiones sic audire, sunt plura peccata.
- 10 Plures Confessiones, sunt plures actiones completa, & inter se non vnibiles,

- 11 Sicut percussio Petri, & percussio Pauli.
- 12 Diuersitas numerica peccatorum sumitur ex diuersitate obiectorum, vel actionum externarum.
- 13 Confessiones nihil habent, in quo vniari possint.
- 14 Non ordinantur ad aliquid aliud.
- 15 Sicut plura periuria ad confirmandam eandam falsitatem.